

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT KWALITEITSONDERZOEK NTC-VO

STICHTING NEDERLANDS ONDERWIJS ISTANBUL

School : Stichting Nederlands Onderwijs Istanbul
Plaats : Istanbul
BRIN-nummer : 28YD
Datum schoolbezoek : 26-29 november 2014
Datum vaststelling : 20 maart 2015

Inhoud

1	Inleiding 4
2	Kwaliteitsprofiel 6
3	Beschouwing 8
4	Vervolg van het toezicht 11

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs bezocht NTC-VO Stichting Nederlands Onderwijs Istanbul, Turkije in het kader van een kwaliteitsonderzoek (KO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de indicatoren van kwaliteitsaspecten op grond van het door de inspectie gehanteerde Toezichtkader PO/VO 2011. Bij dit kwaliteitsonderzoek doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs door zich te richten op de kern van goed onderwijs op de school. Het gaat hierbij om indicatoren die betrekking hebben op de kwaliteitszorg, het aanbod, de onderwijstijd, het pedagogisch handelen van leraren, het didactisch handelen van leraren, de afstemming op de onderwijsbehoeften van leerlingen, de actieve rol van leerlingen, het schoolklimaat, de begeleiding, de zorg, de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen.

Op grond van het kwaliteitsprofiel van de school dat naar aanleiding van een vorig inspectiebezoek is opgemaakt, op basis van risicofactoren die bij de inspectie bekend zijn of afspraken die met de school zijn gemaakt, of op basis van de informatie die door de school is toegestuurd kan de inspectie besluiten om niet alle indicatoren bij het onderzoek te betrekken. Dit is bij uw school niet aan de orde geweest.

Indien de school in het kader van zelfevaluatie over een bepaalde indicator of over een bepaald kwaliteitsaspect voldoende betrouwbare en valide gegevens heeft verzameld kan in overleg tussen school en inspectie besloten worden om de oordelen uit de zelfevaluatie alleen te verifiëren en deze niet zelf opnieuw te onderzoeken. Doorgaans is dit alleen bij onafhankelijk onderzoek door derden het geval.

Uw school heeft naast de schoolgids en het schoolplan documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben. Het betreft de resultaten van tevredenheidsonderzoeken, beleidsdocumenten en een overzicht van de leerresultaten. De inspectie heeft de informatie uit deze documenten bij de oordeelsvorming betrokken.

De opzet van het onderzoek

Het kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn;
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd;
- Schoolbezoek, waarbij in de zaterdaggroep van de vo-leerlingen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal;
- Gesprekken met de directeur over de kwaliteit van de indicatoren;
- Gesprekken met het bestuur, leerlingen, leraren en ouders.

Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de kwaliteitsoordelen en de conclusies van het schoolbezoek besproken met de directeur en de leerkrachten. Daarbij was een vertegenwoordiging van het bestuur aanwezig.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel op van de school (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 geeft de inspectie een beschouwing over de geconstateerde kwaliteit in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school. Indien van toepassing worden in deze beschouwing ook de toegevoegde indicatoren betrokken. In de rapporten van schooljaar 2013-2014 is hierin voor iedere bezochte ntc-school apart informatie opgenomen over de aanpak en de gevolgen van de bezuinigingen op het Nederlands onderwijs in het buitenland vanaf januari 2014.

In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, afspraken vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

Kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel geeft een overzicht van de waarderingen die de inspectie heeft toegekend aan indicatoren die betrekking hebben op belangrijke kenmerken van goed onderwijs. De met een * gemarkeerde indicatoren zijn bepalend voor de vaststelling van het vervolgtoezicht.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. niet te beoordelen (alleen bij Resultaten en Ontwikkeling van leerlingen). Deze waardering is gegeven indien de school over bepaalde indicatoren geen betrouwbare en valide gegevens beschikbaar heeft.

Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.

	1	2	3	4	5
1.1 * De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht. .			•		
1.2 * De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding.			•		

Kwaliteitsaspect 2: De aangeboden leerinhouden zijn gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs of arbeidsmarkt en samenleving.

	1	2	3	4
2.1 * De aangeboden leerinhouden Nederlandse taal in de onderbouw voldoen aan de kerndoelen			•	
2.2 * De aangeboden leerinhouden Nederlandse taal in de bovenbouw zijn dekkend voor de examenprogramma's.			•	
2.3 De school met taalzwakke leerlingen heeft een aanbod aan leerinhouden dat past bij de talige onderwijsbehoeften van deze leerlingen.			•	

Kwaliteitsaspect 3: De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

	1	2	3	4
3.1 De uitval van geplande onderwijsactiviteiten blijft beperkt.				•
3.2 Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.			•	
3.3 De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.				•

Kwaliteitsaspect 4: Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.

	1	2	3	4
4.1 Ouders zijn betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			•	
4.2 De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.				•
4.3 Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school.				•
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				•

Kwaliteitsaspect 5: De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.				●
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.				●
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				●

Kwaliteitsaspect 6: De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.	1	2	3	4
6.1 De aangeboden leerinhouden maken afstemming mogelijk op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.			●	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 7: De leraren volgen systematisch de eisen van de leerlingen.	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen			●	
7.3 De school gebruikt informatie van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen voor de begeleiding van de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 8: De leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen extra zorg.	1	2	3	4
8.1 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school tijdig de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
8.2 * De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.3 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	

Kwaliteitsaspect 9: De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.				●
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.				●
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school waarborgt de kwaliteit van de examens en van andere toetsinstrumenten.			●	
9.7 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	

Naleving	Ja	nee
N1b In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen.	●	
N2b In het schoolplan is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen.	●	
N4a Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima.	●	

3 Beschouwing

Dit hoofdstuk beschrijft het oordeel van de inspectie over de kwaliteit van het voortgezet onderwijs op Stichting Nederlands Onderwijs Istanbul, Turkije en geeft een toelichting op het kwaliteitsprofiel. Daarbij legt de inspectie zo mogelijk verbanden tussen de verschillende onderzochte indicatoren onderling en - voor zover relevant - tussen de indicatoren en de schoolcontext, de specifieke doelstellingen van de school en eerdere inspectieonderzoeken. Voor een goed begrip wordt eerst de uitgangssituatie beschreven.

Uitgangssituatie

De Stichting Nederlands Onderwijs te Istanbul (SNOI) heeft een historie sinds 1991. In 2004 heeft de stichting als werknaam "De Nederlandse School Istanbul" (DNSI) aangenomen. Op het moment van het bezoek telde de school rond de tachtig leerlingen. DNSI biedt zowel primair onderwijs als voortgezet onderwijs. Onderwijs Nederlandse taal en cultuur wordt vanaf het begin aangeboden op de zaterdagochtend. Sinds het schooljaar 2013-2014 is er een programma gestart waarbij leerlingen een zogenaamde after school activity (ASA) volgen. Dit aanbod van Nederlandse taal en cultuur is aansluitend op het onderwijs van de Internationale school waar de leerlingen hun dagonderwijs volgen. Op de dinsdagmiddag krijgen de leerlingen twee lessen op de Hisar Campus van Istanbul International Community School (IICS) en op de woensdagmiddag op de British International School Istanbul (BISI). Aanvullend om te komen tot voldoende onderwijstijd worden er zomerschoolweken georganiseerd. Vanaf cursusjaar 2014-2015 wordt er één maal per jaar een zomerschoolweek georganiseerd. De leerlingen volgen dus als dagonderwijs het programma van de internationale school. Het betreft hier leerlingen waarvan beide ouders van Nederlandse afkomst zijn. Het gaat om ongeveer twintig leerlingen. Voor de leerkrachten betekent het aan- en afreizen van deze leslocaties met de verkeersdruk in Istanbul een behoorlijke tijdsinvestering. Dat geldt feitelijk ook voor de leslocatie op de zaterdag.

Daarnaast is DNSI in 2013 begonnen met het geven van Nederlands als Extra Taal (NET) aan een onderbouw- en een bovenbouwgroep. Doelgroep zijn hierbij leerlingen die het Nederlands als volledig nieuwe taal gaan leren. De inspectie heeft deze onderwijsgroep niet bezocht omdat zij niet vallen onder de subsidieregeling van de Stichting NOB. DNSI geeft tevens aan een aantal leerlingen privéles en ook dat is geen onderwerp van het onderzoek geweest. Het bestuur bestaat uit vier personen, waarvan drie tevens ouder zijn van leerlingen van de school. Het bestuur onderhoudt nauw contact met de directeur en de leerkrachten over vorm en inhoud van het onderwijs en over praktische en organisatorische aspecten. Onderwerp van discussie op het moment van het bezoek waren de organisatie en inhoud van het voortgezet onderwijs en de vraag of er een aanbod Nederlandse taal ontwikkeld gaat worden voor volwassenen.

De groep leerlingen op de zaterdagochtend is de grootste groep. De lessen worden gegeven in een particuliere Turkse school, Ozel Istanbul Koleji. Het merendeel van de leerlingen volgt het dagonderwijs op een Turkse school, veelal particulier. Enkele leerlingen hebben een thuissituatie waarbij beide ouders van Nederlandse herkomst zijn, maar het overgrote deel van de leerlingen heeft een twee- of meertalige thuissituatie.

Het leerlingenaantal noodzaakt de school combinatiegroepen te maken, zowel in het primair als het voortgezet onderwijs. De groep leerlingen van het voortgezet onderwijs is ongeveer tien leerlingen in de leerjaren 1, 2 en 3. Einddoel zijn de

exameneisen voor vmbo, havo en vwo voor Nederlandse taal en cultuur. In de praktijk betekent dit dat gewerkt wordt naar het behalen van het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (CNaVT) op verschillende niveaus.

De directeur is sinds een jaar aan de DNSI verbonden, maar heeft ervaring met het ntc-onderwijs op een andere locatie. De school heeft naast de directeur die zelf ook lesgeeft nog zes leerkrachten. De leerkrachten zijn bevoegd en enkele hebben ook onderwijservaring in het Nederlandse onderwijs. De directeur geeft les aan de leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Het aanbod van de Nederlandse cultuur is ingebouwd in het onderwijsprogramma.

Aanpak en gevolgen bezuinigingen

De op stapel staande bezuiniging baart het bestuur zorgen over de continuering van deelname aan het onderwijs Nederlandse Taal en Cultuur door ouders indien de ouderbijdrage moet worden verhoogd. Het bestuur beraadt zich op mogelijkheden om op een andere wijze inkomsten te genereren om de ouderbijdrage op een aanvaardbaar niveau te houden. De wil en wens om het ntc-onderwijs in stand te houden zijn ondubbelzinnig aanwezig.

Algemeen beeld

De Nederlandse School Istanbul verzorgt onderwijs Nederlandse Taal en Cultuur van goede kwaliteit. DNSI heeft zich laten zien als een organisatie die reflecteert op haar functioneren en actief werkt aan verbetering en optimalisatie van het aanbod naar de te onderscheiden doelgroepen. De afstemming en het overleg binnen het team zorgen voor een eenduidige werkwijze in de verschillende groepen. Het pedagogisch klimaat is vriendelijk en stimulerend. Het volgen en analyseren van de vorderingen en resultaten van de leerlingen krijgt een steeds meer betekenisvolle invulling. De contacten en communicatie met de ouders worden door de ouders als positief beoordeeld.

Toelichting

Opbrengsten

De school heeft een overzicht aangeleverd van de resultaten van de leerlingen op de te onderscheiden taaldomeinen en niveaus. Deze resultaten publiceert de school ook in de schoolgids. Op grond van deze gegevens oordeelt de inspectie dat de leerlingen presteren op het niveau dat verwacht mag worden. Dat betekent dat sommige leerlingen voor taal resultaten behalen op of rond het gemiddelde in vergelijking met leerlingen in Nederland. Andere leerlingen scoren lager onder meer op woordenschat, maar dat is verklaarbaar gezien het Nederlandse taalaanbod buiten de school gering is. Belangrijk is vast te stellen of leerlingen in de periode van de toetsintervallen voortgang boeken op de te onderscheiden taaldomeinen. Bij het merendeel van de leerlingen is dat het geval. Daar waar leerlingen extra ondersteuning nodig hebben, worden er door de school handelingsplannen gemaakt waarbij ook de ouders worden betrokken.

De leerkracht gebruikt voor het voortgezet onderwijs methodegebonden toetsen en daarnaast werkt de school met Diataal. Er is discussie over de vraag met welke afsluiting de leerlingen op latere leeftijd de beste kans op succesvolle aansluiting op of overstap naar het Nederlands onderwijs hebben. Daarnaast is bepalend wat de tijdsinvestering is van ouders en leerlingen in de besteding van het taalvaardigheidsniveau gekoppeld aan de ambitie met betrekking tot de te bereiken resultaten.

Onderwijspraktijk

Uit het kwaliteitsprofiel blijkt dat het pedagogisch klimaat een sterk punt is van de school. De leerkrachten hebben aandacht voor de leerlingen en stimuleren tot een taakgerichte leerhouding. Op de zaterdag krijgen de leerlingen drie uur les waarbij een afwisseling is van onderwerpen en werkwijzen. De leerkrachten houden zoveel mogelijk rekening met de onderlinge verschillen tussen de leerlingen en geven individuele aandacht, maar daarnaast houden de leerkrachten vast aan groepsactiviteiten omdat de sociale aspecten van het onderwijs belangrijk worden gevonden. De onderwijstijd wordt effectief benut en uitval van lessen komt bijna niet voor, omdat de school meestal in staat is vervanging te regelen. Opvallend is de samenhang binnen het team en het onder leiding van de directeur werken aan de professionalisering van het onderwijs. De inrichting van het onderwijs naar inhoud en didactische werkwijzen en met name ook de toetsing en de analyse van de resultaten zijn daarin belangrijke ontwikkelpunten. De soms praktische problemen, bijvoorbeeld het kopiëren van lesbladen, worden doorgaans op soepele wijze opgelost. De leermiddelen zijn voldoende actueel, maar worden door het team kritisch beschouwd en waar nodig aangepast. Het team is begonnen met het werken met handelingsplannen. Het invulling geven aan een individueel aanbod en het werken met individuele doelen en leerlijnen kan nog worden versterkt. Specifieke aandacht en ook zorg van het team heeft het woordenschatniveau van de leerlingen. Ook het lezen wordt door de leerkrachten sterk gestimuleerd via onder meer de leesprojecten. De zogenaamde ASA-lessen op de beide internationale scholen hebben door de samenstelling van de leerlingenpopulatie een ander karakter. Daarnaast is de lestijd beperkt tot twee lessen en is volgend op het dagonderwijs. De leerlingen hebben in de thuissituatie een rijkere taalomgeving wat betreft het Nederlands en zijn meer in staat tot zelfstandig werken. De didactische aanpak van de leerkrachten is hierop ook gericht. De leerkrachten houden in voldoende mate rekening met de onderlinge verschillen. Het feit dat de leerlingen hier slecht twee lessen per week hebben, wordt gecompenseerd door het organiseren van een zomerschool en door het huiswerkbeleid. In het voortgezet onderwijs wordt gewerkt met methoden die ook gangbaar zijn in het Nederlands onderwijs. Specifieke aandacht wordt gegeven aan de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid.

Kwaliteitszorg

De Nederlandse School Istanbul heeft voldoende zicht op haar eigen kwaliteit en brengt verbeter- en ontwikkelpunten in beeld. De directeur, in samenspraak met het team en in goed overleg met het bestuur, werkt planmatig aan de kwaliteitsverbetering. Het bestuur krijgt door de rapportage van het team goed zicht op de vorderingen en resultaten van de leerlingen. Het bestuur is sterk betrokken bij de ontwikkeling en voortgang van de school en buigt zich over de vraag wat de strategie moet zijn voor de toekomst wat betreft financiering, kansen en mogelijkheden voor het ntc-onderwijs voor de te onderscheiden doelgroepen op het niveau van het primair en voortgezet onderwijs. Ook de samenwerking met de internationale scholen is hierbij een aandachtspunt.

4 Vervolg van het toezicht

Bij dit kwaliteitsonderzoek heeft de inspectie ook de naleving van een aantal wettelijke voorschriften over de door het bestuur vastgestelde schoolgids en het schoolplan onderzocht, zoals die voor scholen in Nederland gelden. Op basis hiervan concludeert de inspectie dat de school aan deze wettelijke bepalingen voldoet.

De bevindingen van dit kwaliteitsonderzoek leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement): de aangetroffen kwaliteit van het onderwijs op de school vraagt geen aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning van de inspectie. In beginsel volgt over vier jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek. In de tussenliggende periode kan de school in de steekproef vallen van de jaarlijkse bevraging van de examenresultaten.